

من و کودک من

راهنمای مادران از نظر بهداشت و سلامت خود،
تغذیه، رشد و پرورش کودک

تألیف: دکتر جواد فیض

بورد تخصصی کودکان، فوق تخصص در بیماری های عفونی کودکان
ماستر در بهداشت از امریکا
استاد دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

با تجدید نظر جامع و کامل و آخرین اطلاعات پزشکی

مؤسسه انتشارات امیر کبیر
 ۱۳۹۶، تهران

فهرست

بخش اول دوران بارداری و زایمان

فصل اول

آماده شدن برای حاملگی و داشتن فرزند

۵	اندیشیدن و تصمیم گرفتن برای داشتن فرزند
۷	مشاوره ژنتیک
۱۰	بهترین سن برای داشتن اولین فرزند چه سنی است؟
۱۰	بهترین زمان برای داشتن دومین فرزند چه وقت است؟

فصل دوم آبستنی (پیدایش حیات و آغاز زندگی)

۱۳	آبستنی، پیدایش حیات و آغاز زندگی
۱۳	- تخمک گذاری:
۱۷	- بارور شدن:
۱۷	- تقسیم سلول بارور شده
۱۸	- لانه گزینی:
۲۰	علایم اولیه حاملگی
۲۱	تأثید حاملگی با آزمایش ادرار و خون
۲۲	حاملگی دوقلو یا سه قلو
۲۳	عوامل مؤثر در پیدایش دو یا چند قلوی
۲۶	انتقال ژن خصیصه ای در چند نسل
۲۸	انتخاب جنس فرزند، دختر یا پسر
۲۹	اقدامات لازم برای پسر شدن جنین (داشتن پسر) به توصیه آقای شتلز
۳۰	اقدامات لازم برای دختر شدن جنین (داشتن دختر)
۳۲	روایت های اسلامی در مورد دختر

فصل سوم

داستان حاملگی رشد جنین در دوران بارداری (آبستنی)

- ۳۵ جفت، مایع آمنیوتیک و بند ناف
 جنین در پایان شش هفتگی دوران بارداری
 ۳۷ جنین در پایان ۱۰ هفتگی حاملگی
 ۳۸ جنین در پایان ۱۴ هفتگی حاملگی
 ۳۹ جنین در پایان ۲۰ هفتگی حاملگی
 ۴۱ جنین در پایان هفته بیست و دوم حاملگی
 ۴۳ جنین در ۲۶ هفتگی دوران حاملگی (۶ ماهگی)
 ۴۴ جنین در ۳۰ هفتگی دوران بارداری
 ۴۷ جنین در ۳۴ هفتگی دوران بارداری
 ۴۸ جنین در ۴۰ هفتگی دوران بارداری
 ۴۹ دعا و راز و نیاز مادر با خدای خود در دوران آبستنی
 ۵۱

فصل چهارم

مواظبت و مراقبت مادر در دوران بارداری

- ۵۶ اولین ملاقات با پزشک
 ۵۷ آرمايش‌های لازم در دوران بارداری
 ۶۰ اولتراسوند (سونوگرافی)
 ۶۱ تعیین جنس جنین
 ۶۲ شکایات و مشکلات شایع دوران آبستنی
 ۶۹ پیشگیری از پیدایش خطوط ارغوانی رنگ
 ۷۰ بهداشت و حفظ سلامت مادر باردار
 ۷۲ مواضیبت از بدن و اندام در دوران بارداری
 ۷۶ ماساژ و نرمش و شل شدن عضلات در دوران بارداری و قبل از زایمان
 ۷۷ تفکر و اندیشه روحانی در دوران بارداری
 ۷۸ در نظر آوردن و تجسم نوزاد در فکر و اندیشه خود
 ۷۸ شرکت مادر باردار در کلاس‌های آشنایی با مراحل زایمان
 ۷۹ حفظ عضلات و اندام‌های مادر در دوران آبستنی
 ۷۹ تمرین‌های بدنی
 ۸۳ افزایش وزن در دوران بارداری

۸۴	بیماری‌های مادر که روی جنین اثر دارد
۸۶	صرف دارو در دوران بارداری و زیان‌های آن
۸۷	صرف سیگار و الکل در دوران بارداری
۸۸	کار کردن مادر در دوران بارداری
۸۸	روابط جنسی مادر باردار با همسر خود در دوران بارداری
۹۰	چه موقع عمل آمیزش جنسی برای جنین و مادر خطرناک است؟
۹۰	زنگی اسرارآمیز جنین در داخل رحم و رابطه او با مادر خود
۹۲	چه موقع نوزاد متولد می‌شود؟
۹۲	تعیین تقریبی روز زایمان و تولد نوزاد
۹۴	عوارض آبستنی
۹۴	کم خونی (آنمی)
۹۵	لخته شدن خون در وریدهای عمقی (سیاه‌رگ) پاها
۹۶	بیماری دیابت (بیماری قند) در دوران بارداری
۹۶	افزایش فشار خون
۹۷	پریاکلامپسی (ابتدای مسمومیت حاملگی)
۹۷	اکلامپسی (مسمومیت حاملگی)
۹۷	سندرم (مجموعه‌ای از نشانه‌ها) HELLP
۹۸	سستی دهانه رحم در دوران بارداری
۹۸	نشانه‌های مهم و خطرناک دوران بارداری
۱۰۰	ناهنجری‌های جنین و تشخیص آن در دوران آبستنی
۱۰۰	مشاوره ژنتیک و تشخیص بیماری ارثی
۱۰۱	آزمایش خون مادر حامله از نظر ناهنجری‌های جنین (آزمایش‌های تشخیصی)
۱۰۱	منگولویسم (سندرم داؤن)
۱۰۲	وظیفه شوهر در دوران حاملگی همسر خود و تولد نوزاد

فصل پنجم

تفذیه صحیح در ۹ ماه دوران بارداری

۱۰۷	من حامله هستم، چه غذایی بخورم؟
۱۰۸	مواد غذایی که در دوران بارداری سلامت مادر و جنین را تأمین می‌کند
۱۱۲	ویتامین‌های ضروری در دوران بارداری
۱۱۸	صرف شکر و شیرینی در دوران بارداری
۱۱۸	نیاز بدن مادر باردار به آب در دوران بارداری
۱۱۹	اصول تغذیه مناسب مادر باردار در دوران بارداری

۱۲۰	برنامه غذایی روزانه مادر در دوران بارداری
۱۲۱	صبحانه پیشنهادی برای مادر حامله:
۱۲۱	ناهار پیشنهادی برای مادر حامله
۱۲۱	شام پیشنهادی برای مادر حامله
۱۲۲	نقش تغذیه سالم در تندرستی آینده مادر و کودک
۱۲۳	غذاهای آلوده و زیان آور و ابتلا به بیماری

فصل ششم

آماده شدن مادر برای زایمان و تولد نوزاد

۱۲۷	برنامه ریزی برای نوع زایمان
۱۲۷	- زایمان طبیعی در بیمارستان
۱۲۸	- زایمان با عمل سازارین
۱۳۰	نظرارت و آگاهی از ضربان قلب جنین در هنگام زایمان
۱۳۳	زایمان و تولد نوزاد
۱۳۴	مراحل زایمان طبیعی
۱۴۱	استفاده از دارو و روش های دیگر برای پیشرفت زایمان و تولد نوزاد
۱۴۲	اپیزیوتومی (بریدن قسمتی از فاصله بین واژن و مقعد مادر قبل از تولد نوزاد)
۱۴۳	فورسپس و عمل آن
۱۴۳	کشش سر کودک با دستگاه مکنده (ونتوز)
۱۴۴	عمل جراحی سازارین
۱۴۵	در چه مواردی سازارین توصیه شده است؟
۱۴۷	مشکلات سازارین
۱۴۷	کوچک شدن رحم پس از زایمان
۱۴۸	معیارهای تندرستی نوزاد بلا فاصله بعد از تولد

فصل هفتم

مراقبت مادر از سلامتی خود در دوران بعد از زایمان و تولد نوزاد

۱۵۵	برگشت سیکل قاعده‌گی
۱۵۵	پیشگیری از حاملگی مجدد
۱۵۶	ملاقات با پزشک پس از زایمان
۱۵۷	مراقبت مادر از تندرستی خود پس از سازارین

بازیابی نیروی جسمی مادر

کم حوصلگی و افسردگی مادران بعد از زایمان

تغذیه کافی و سالم مادر بعد از زایمان

ورزش و نرمش بعد از زایمان

۱۵۹

۱۶۰

۱۶۱

۱۶۲

فصل هشتم

راههای متداول جلوگیری از حامله شدن مجدد و ناخواسته

داشتن تعداد کودکان دلخواه با فواصل سنی مناسب

تأمین سلامت مادر و کودک

جلوگیری از حامله شدن مجدد و احکام شرع مقدس اسلام

شروع روابط زناشویی پس از زایمان

روش‌هایی که مرد می‌تواند برای جلوگیری از حاملگی همسرش به کار برد

روش‌هایی که زن برای جلوگیری از حامله شدن خود می‌تواند به کار برد

روش بستن لوله‌ها:

آیا شیر دادن کودک از پستان، از حامله شدن مجدد مادر جلوگیری می‌کند؟

مناسب‌ترین زمان برای حاملگی مجدد مادر چه موقع است؟

معاینه پستان از نظر بررسی امکان وجود توده خوش خیم یا غده بدخیم سلطانی

بررسی از نظر امکان وجود سرطان گردن رحم با آزمایش و نمونه‌برداری از سلول‌های

گردن رحم (پاپ اسمیر)

۲۰۸

بخش دوم

نوزاد و کودک سالم

فصل نهم

نوزاد سالم (پرستاری و مواظبت از نوزاد)

نوزاد و دوران نوزادی (۳۰ روز اول پس از تولد)

اثرات تماس پوست بدن نوزاد با پوست بدن مادر (بدون پوشش) پس از زایمان طبیعی

یا عمل سزارین

۲۱۴

مکیدن پستان مادر بلافضله بعد از زایمان و تولد نوزاد

رابطه مادر و نوزاد در ساعات بعد از تولد

۲۱۷

۲۲۰	مواظبت‌هایی که باید در زایشگاه و منزل از نوزاد به عمل آید
۲۲۴	معاینه پزشکی بعد از تولد
۲۲۶	آزمایش‌های غربالگری از نوزاد پس از تولد برای تشخیص بیماری‌های پنهان
۲۲۷	آزمایش غربالگری شناوایی نوزاد
۲۲۸	آزمایش غربالگری ناهنجاری‌های مادرزادی قلب
۲۳۰	ویژگی‌های دوران نوزادی
۲۴۳	پرسش و پاسخ در مورد نوزادان
۲۴۶	گرفتگی بینی نوزاد
۲۴۹	تعذیب نوزاد
۲۵۱	روش‌های شیر دادن به نوزاد
۲۵۴	شیر دادن به نوزاد و شیرخوار در شب
۲۵۷	مشکلات شیردادن نوزاد در روزهای بعد از زایمان
۲۶۲	خارج کردن هوای بلعیده شده از معده نوزاد (آروغ زدن) پس از شیر خوردن
۲۶۴	پرسش‌های مادران در مورد شیر دادن و مسایل شایع نوزادان و پاسخ آن‌ها
۲۶۹	دادن آب و مایعات مختلف به نوزاد و شیرخوار
۲۷۸	روش بلند کردن و خواباندن نوزاد
۲۸۰	خواباندن سالم نوزاد و شیرخوار در سال اول تولد
۲۸۳	پیچیدن و خواباندن کودک
۲۸۵	روش درآوردن و پوشاندن لباس نوزاد و کودک
۲۸۶	حمام کردن نوزاد و شیرخوار
۲۹۵	با نوزادان و شیرخوارانی که از حمام کردن ترس و وحشت دارند، چه باید کرد؟
۲۹۷	گذاردن کهنه بر تاھیه باسن و دستگاه تناسلی نوزاد
۲۹۹	تمیز کردن باسن و عوض کردن کهنه‌های نوزاد و شیرخوار
۳۰۰	روش تمیز کردن نوزاد و شیرخوار دختر
۳۰۲	روش تمیز کردن نوزاد و شیرخوار پسر
۳۰۶	ماساژ دادن نوزاد و کودک
۳۰۸	زد شدن نوزاد بعد از تولد
۳۱۲	نوردرمانی (فتوترابی)
۳۱۴	عوارض و خطرات زردی نوزادان
۳۱۵	зор زدن نوزاد و گریه‌های شدید عصر و اوایل شب در سه ماه اول تولد (دردهای قولنجی یا کولیکی شیرخوار)
۳۱۶	علت دردهای قولنجی یا کولیک
۳۲۵	دارو درمانی
۳۲۶	بالا آوردن شیر در نوزاد و شیرخوار

۳۲۸	دستورات تغذیه‌ای و توصیه‌هایی برای شیرخوارانی که شیر را بالا می‌آورند
۳۳۰	پیدایش رگه‌های خونی در مدفوع شیرخوار
۳۳۲	نوزادان نارس
۳۳۶	نوزادان کوچک با سن داخل رحمی طبیعی
۳۳۷	نوزادانی که دیر متولد می‌شوند (نوزادان زیادرس)
۳۳۸	مکیدن پستانک و شست
۳۴۱	انسداد مجرای اشکی در نوزادان
۳۴۲	عرق کردن بدن نوزاد و شیرخوار و عرق سوز شدن پوست بدن
۳۴۴	آبریزش از دهان شیرخواران
۳۴۵	تکان دادن شدید، بالا انداختن و پرت کردن نوزاد و شیرخوار و خطرات آن
۳۴۷	تمیز کردن دندان های شیرخواران
۳۴۹	فرو رفتن آلت تناسلی نوزاد و شیرخوار پسر در داخل چربی شکم و مخفی شدن آلت تناسلی
۳۵۰	ختنه کردن نوزاد پسر و مواظبت از آن
۳۵۶	مسافرت بردن نوزاد و شیرخوار با اتوبوس و هواپیما

فصل دهم

تغذیه نوزاد و شیرخوار در شش ماه اول تولد

۳۶۱	تغذیه نوزاد با شیر مادر
۳۶۲	مزایای تغذیه نوزاد با شیرمادر
۳۶۶	ترکیب شیر مادر
۳۶۹	ساختمان پستان و عمل (فیزیولوژی) شیر دادن
۳۷۷	تغذیه نوزاد و شیرخوار در ۶ ماه اول تولد (تغذیه فقط با شیر مادر)
۳۷۸	روش صحیح شیر دادن از پستان مادر
۳۸۰	مقدار و دفعات شیر دادن مادر در شش ماه اول تولد
۳۸۲	روش شیر دادن دوقلوها
۳۸۳	رزیم غذایی مادر در دوران شیردهی
۳۸۵	رزیم غذایی روزانه مادر در دوران شیردهی
۳۸۹	دوشیدن و ذخیره کردن شیر مادر
۳۹۰	کم بودن شیر مادر
۳۹۴	آبستنی مجده و شیر دادن
۳۹۶	صرف دارو در دوران شیردهی و دفع آن از شیر و عوارض آن در شیرخوار
۳۹۸	نیاز شیرخواران و کودکان به ویتامین و آهن

فصل یازدهم

تغذیه کودک در شش ماه دوم تولد و شروع غذای کمکی

- ۴۰۵ تغذیه کودک در شش ماه دوم تولد (شیر مادر و غذای کمکی)
 ۴۰۵ اولین غذای کودک
 ۴۰۸ غذاهایی که می‌توانید در سینین مختلف به کودک بدهید.
 ۴۱۲ تعداد دفعات شیر و غذای کمکی در شش ماه دوم تولد
 ۴۱۶ تهیه کردن غذای کودکان در منزل و نگهداری آن
 ۴۱۷ پختن غذا: چه ظروفی برای پختن غذای کودکان مناسب و بی ضرر است؟
 ۴۲۵ پرسش و پاسخ در مورد غذای کمکی شیرخواران
 ۴۳۴ تغذیه کودک با شیر غیر مادر (شیر خشک)
 ۴۴۰ روش صحیح شیر دادن با بطی شیرخواری
 ۴۴۴ پرسش و پاسخ در مورد تغذیه با شیر خشک
 ۴۴۹ از شیر گرفتن کودک

فصل دوازدهم

رشد و نمّو نوزاد، شیرخوار و کودک

- ۴۵۳ رشد و نمّو نوزاد، شیرخوار و کودک
 ۴۵۳ رشد و نمّو دوران نوزادی (۳۰ روز اول تولد)
 ۴۵۸ معاینه پیشکی شیرخوار در ۴ تا ۶ هفتگی پس از تولد
 ۴۶۰ رشد و نمّو کودک در سه ماه اول تولد
 ۴۶۱ رشد و نمّو کودک از سه تا شش ماهگی
 ۴۶۴ رشد و نمّو کودک از شش تا نه ماهگی
 ۴۶۶ رشد و نمّو کودک در دوازده ماهگی (یک سالگی)
 ۴۶۹ رشد و نمّو کودک در ۱۸ ماهگی
 ۴۷۱ رشد و نمّو کودک در ۲۴ ماهگی (دو سالگی)
 ۴۷۳ رشد و نمّو کودک در سه سالگی
 ۴۷۵ رشد و نمّو کودک در چهار سالگی
 ۴۷۷ رشد و نمّو کودک در پنج سالگی
 ۴۷۸ رشد و نمّو کودک در سال‌های اول دبستان
 ۴۸۰ تعیین وزن، اندازه قد و دور سر در خلال رشد کودک
 ۴۹۱ پیش‌بینی طول قد کودک در بزرگسالی

فصل سیزدهم بازی و یادگیری

۴۹۵	بازی کودک و بازی با کودک
۴۹۹	بازی با کودک در سال اول تولد
۵۰۵	بازی با کودک و آموزش او در هفت تا نه ماهگی
۵۰۹	بازی با کودک و آموزش دادن به او در ۱۲ تا ۱۶ ماهگی
۵۱۳	بازی کردن و اسباب بازی در سال‌های بعد از دوران کودکی
۵۲۱	خرید و تهییه اسباب بازی
۵۲۳	تماشای تلویزیون در کودکان
۵۲۵	اثرات زیان آور تلفن همراه در کودکان

فصل چهاردهم خواب آرام و کافی، خواب و خوابیدن کودک و مشکلات آن

۵۳۱	خواب و خوابیدن کودک و مشکلات آن
۵۳۱	مدت و زمان مورد نیاز کودک به خواب
۵۳۲	خواب و خوابیدن در دوران نوزادی
۵۳۳	کارهایی که در خواب رفتن نوزاد و شیرخوار مؤثر است
۵۳۶	خواب و خوابیدن در دوران شیرخواری (سال اول و دوم تولد)
۵۳۹	چطور باید کودک را خواباند و در بغل گرفت؟
۵۳۹	وصیه حضرت امام جعفر صادق (ع)
۵۴۱	پرسش و پاسخ در مورد مشکلات خواب کودکان

فصل پانزدهم آموزش کنترل ادرار و مدفعه در کودکان

۵۴۷	کنترل ادرار و مشکلات آن در کودکان
۵۴۷	آموزش کنترل ادرار در سنین مختلف
۵۵۰	پیشگیری از مشکلات کنترل ادرار در کودکان
۵۵۰	در کنترل ادرار کودکان، چهار عامل مهم دخالت دارد:
۵۵۳	آموزش کنترل مدفعه

بخش سوم

ایمن سازی (واکسیناسیون)

پیشگیری از حوادث و بیماری‌های شایع کودکان

فصل شانزدهم

ایمن سازی (واکسیناسیون) و پیشگیری از بیماری‌ها و حوادث در سنین مختلف دوران کودکی

- ۵۵۹ تأمین بهداشت و سلامت کودک
ایمن سازی (واکسیناسیون)
- ۵۵۹ برنامه ایمن سازی (واکسیناسیون) در ایران
- ۵۶۰ ۱- واکسن سل (ب ث^۳)
- ۵۶۲ ۲- واکسن سه‌گانه (دیفتتری، کزاز و سیاه‌سرفه)
- ۵۶۴ ۳- واکسن فلج اطفال
- ۵۶۷ ۴- واکسن بیماری هپاتیت (تورم کبد)
- ۵۶۸ ۵- واکسن میکروب هموفیلوس آنفولانزا (Type b):
- ۵۶۹ ۶- واکسن سرخک
- ۵۷۰ ۷- واکسن سرخک، بیخ گوشک (اوریون) و سرخجه (MMR)
- ۵۷۰ نکات مهم در انجام واکسیناسیون کودکان
- ۵۷۱ توصیه‌هایی برای کاهش درد و تب ناشی از تزریق واکسن ها
- ۵۷۲ نکاتی در مورد واکسن تزریقی
- ۵۷۳ واکسن‌هایی که در شرایط اختصاصی می‌توان به کودکان تزریق کرد
- ۵۷۵ پیشگیری از بیماری‌ها و حوادث در سنین مختلف دوران کودکی
- ۵۷۹ سوختگی‌ها و چگونگی روش پیشگیری از آن‌ها
- ۵۸۰ چه اقداماتی برای سوختگی جزئی می‌توان انجام داد؟
- ۵۸۱ چه اقداماتی برای سوختگی وسیع می‌توان انجام داد؟
- ۵۸۳ آفتاب‌سوختگی
- ۵۸۵ تصادفات خودرو
- ۵۸۷ معاینه پزشکی دوره‌ای کودکان
- ۵۸۷ چه موقع و با چه فاصله زمانی کودک باید به وسیلهٔ پزشک یا پرستار معاینه شود؟
- ۵۸۷

فصل هفدهم

فوریت‌های پزشکی کودکان

- خانه‌ای امن و بی‌مخاطره برای کودکان به وجود آورید.
۵۹۱
۵۹۳
۵۹۴
۵۹۸
۵۹۸
۶۰۲
۶۰۳
۶۰۴
۶۰۴
۶۰۵
- کمک‌های اولیه
خراش، پارگی و بریدگی پوست بدن کودکان
اقدامات اولیه برای کودکی که مبتلا به زخم و پارگی پوست شده است
در چه شرایطی خراش، زخم، بریدگی و پارگی را می‌توان در خانه درمان کرد؟
ضریب‌ها و پارگی‌های صورت
کوفتگی، خون‌مردگی و ورم پوست
آسیب و صدمه انگشتان
پیچ خوردن مفصل
شکستگی استخوان و دررفتگی مفصل

بخش چهارم

تب و بیماری‌های تب دار و شایع عفونی کودکان

فصل هجدهم

تب در کودکان، پرستاری از کودکان تب دار و بیمار

- تب در کودکان
اهمیت تب، روش اندازه‌گیری تب، چگونه می‌توان تب کودک را پائین آورد؟
۶۱۱
۶۱۱
۶۱۴
۶۱۴
۶۱۵
۶۱۶
۶۱۸
۶۱۹
۶۲۰
۶۲۰
۶۲۰
۶۲۱
- ۱- روش تعیین درجه حرارت بدن یا تب از مقعد
۲- روش تعیین درجه حرارت بدن یا تب از دهان
۳- روش تعیین درجه حرارت بدن یا تب از زیر بغل
چگونه می‌توان تب کودک را پائین آورد؟
۳- دادن داروهای تب بر (استامینوفن، آیبوپروفن و آسپیرین):
در موقع تب باید به کودک مایعات بدهید؟
تشنج کردن کودک هنگام تب
آیا ممکن است تب شدید موجب تشنج کودک گردد؟
مادر و پدر در موقع تشنج کودک چه باید بکنند؟
پس از توقف تشنج کودک، پدر و مادر برای پیشگیری از تکرار آن چه باید بکنند؟

۶۲۱	آیا تشننج ناشی از تب در هوش و فرگیری آینده کودک اثر نامطلوب دارد؟
۶۲۲	ریسه رفتن کودکان و شیرخواران و تفاوت آن با تشننج
۶۲۳	پرستاری از کودک بیمار در خانه
۶۲۴	نشانه های بیمار شدن کودک
۶۲۴	آماده شدن برای پرستاری کودک
۶۲۴	استراحت کودک در هنگام بیماری
۶۲۶	وظایف و رفتار پدر و مادر با کودک بیمار
۶۲۶	در هنگام بیماری کودک، پدر و مادر باید به نکات زیر توجه نمایند:
۶۳۱	رزیم غذایی کودک هنگام بیماری
۶۳۱	تشویق و تغییب کودک به خوردن مایعات
۶۳۲	دادن وینتامین ها در دوران بیماری

فصل نوزدهم

بیماری های شایع عفونی ویروسی و واگیردار دوران کودکی

۶۳۵	۱- بیماری سرماخوردگی
۶۳۵	طرز سرایت و چگونگی ابتلا به سرماخوردگی
۶۳۷	شیوع سرماخوردگی
۶۳۸	نشانه های سرماخوردگی
۶۳۹	دوران واگیری سرماخوردگی
۶۳۹	درمان سرماخوردگی
۶۴۰	پرسش: چه موقع برای کودکی که دچار سرماخوردگی شده است دستگاه بخار آب سرد و چه موقع دستگاه بخار آب گرم استفاده کنیم؟
۶۴۲	پرسش: آیا دادن عسل، مانند شربت های سینه، سرفه را کم می کند؟
۶۴۵	پیشگیری از بیماری ویروسی سرماخوردگی
۶۴۸	عارض سرماخوردگی
۶۶۰	نشانه های بیماری پنومونی
۶۶۱	۲- بیماری آنفلوانزا (فلو)
۶۶۵	سرماخوردگی های مکرر و مقاومت بدن
۶۶۶	۳- بیماری آبله مرغان
۶۶۸	دوران واگیری آبله مرغان
۶۶۹	بیماری زونا
۶۷۰	واکسن آبله مرغان
۶۷۰	پیشگیری در افرادی که با بیمار مبتلا به آبله مرغان تماس پیدا می کنند

- ۶۷۱ - بیماری بیخ گوشک یا اوریون (التهاب غده بنagoشی)
 ۶۷۳ عوارض بیماری بیخ گوشک یا اوریون
 ۶۷۵ - بیماری سرخچه
 ۶۸۰ - بیماری سرخک
 ۶۸۳ - بیماری اریتم عفونی (بیماری پنجم)
 ۶۸۴ - بیماری روزئولا (بیماری ششم)
 ۶۸۶ - بیماری های دیگر که موجب بروز دانه هایی در پوست می گردد:
 ۶۸۷ - بیماری زردی یا یرقان عفونی (هپاتیت یا تورم کبد)
 ۶۸۷ زردی یا ورم کبد ناشی از ویروس هپاتیت A
 ۶۸۸ زردی یا ورم کبد ناشی از ویروس هپاتیت B
 ۶۸۹ اگر مادری دچار هپاتیت B باشد و نوزادی به دنیا آورد، با نوزاد او چه باید کرد؟

فصل بیستم

بیماری های شایع دستگاه گوارش کودکان (استفراغ، اسهال، بیوست، دل درد و انگل های شایع روده)

- ۶۹۳ استفراغ در کودکان
 ۶۹۵ اسهال در کودکان
 ۷۰۳ درمان اسهال کودکان
 ۷۰۸ - درمان اسهال شدید و کم شدن شدید آب بدن
 ۷۰۸ درمان اسهال حاد در کودکان ۲ سال به بالا
 ۷۱۰ پیشگیری از اسهال در کودکان
 ۷۱۱ پرستاری و وظایف مادر در برابر کودک مبتلا به اسهال
 ۷۱۳ پرسش و پاسخ در مورد استفراغ و اسهال
 ۷۱۶ بیوست در شیرخواران و کودکان
 ۷۱۷ علل بیوست
 ۷۲۱ دل درد در کودکان
 ۷۲۲ دل درد حاد (آپاندیسیت)
 ۷۲۳ دل درد مزمن
 ۷۲۴ انگل های شایع روده کودکان
 ۷۲۸ انگل یا کرم آسکاریس

فصل بیست و یکم

عفونت و بیماری‌های شایع گوش، دهان، حلق و بینی

۷۳۱	گوش درد و عفونت گوش در کودکان
۷۳۱	ساختمان گوش:
۷۳۲	گوش خارجی و عفونت آن
۷۳۳	گوش میانی و عفونت آن
۷۳۶	عفونت حاد مکرر و تورم مزمن گوش میانی
۷۳۸	گوش داخلی و عفونت آن
۷۳۹	بیماری‌های شایع دهان و حلق کودکان
۷۴۰	تبخال لبها
۷۴۲	بیماری تبخال دهان (دهان درد)
۷۴۵	تبخال گلو یا هرپانژاینا
۷۴۶	آفت دهان
۷۴۷	لوزه‌های حلق
۷۴۸	گلودرد (عفونت حاد و شدید لوزه‌ها و حلق)
۷۵۱	بیماری محملک
۷۵۵	درمان گلودرد و بیماری محملک
۷۵۸	لوزه سوم (آدنوئید)
۷۶۰	بزرگ شدن غدد لنفاوی زیر فک و گردن
۷۶۳	خونریزی از بینی (خون دماغ)

فصل بیست و دوم

عفونت و مشکلات شایع چشم نوزادان و کودکان

۷۷۰	ورم ملتجمه در نوزادان
۷۷۱	انسداد مجرای اشکی در نوزادان
۷۷۱	گل مژه (التهاب غده پلکی)
۷۷۲	جسم خارجی در چشم
۷۷۳	انحراف چشم (لوچی)
۷۷۶	مشکلات عمومی دید چشم شیرخواران و کودکان
۷۷۸	زمان و روش معاینه چشم کودکان

فصل بیست و سوم

دندان‌های کودک (دندان‌های شیری و دائمی و پیشگیری از پوسیدگی دندان‌ها)

۷۸۱	زمان دندان در آوردن
۷۸۴	ساختمان دندان
۷۸۵	علایم دندان در آوردن
۷۸۷	داشتن دندان در هنگام تولد نوزاد یا در ماه‌های اول
۷۸۸	پوسیدگی و فساد دندان کودکان (کرم خوردگی دندان)
۷۸۹	علل فساد و پوسیدگی دندان‌ها
۷۹۱	پیشگیری از فساد و پوسیدگی دندان‌های کودک
۷۹۴	پرسش و پاسخ
۷۹۵	مسائل و مشکلات دندان کودکان
۷۹۵	دندان درد در کودکان
۷۹۶	آبیسه دندان

فصل بیست و چهارم

بیماری‌های شایع پوست صورت و بدن شیرخواران و کودکان

۸۰۱	۱- خشکی پوست نوزادان و شیرخواران
۸۰۲	۲- عرق سوز (پیدایش تاول‌های بسیار ریز در گردن و پیشانی)
۸۰۳	۳- ازدیاد فعالیت غدد چربی پوست صورت نوزادان
۸۰۴	۴- آکنه نوزادی
۸۰۴	۵- پیدایش بثورات در اطراف دهان شیرخواران
۸۰۶	۶- قرمزی و التهاب پوست ناحیه چین‌ها
۸۰۷	۷- پیدایش قرمزی و بثورات در محل بستن کهنه‌های کودک
۸۰۷	۸- قرمزی و التهاب ناحیه باسن (اطراف مقعد) و ناحیه تناسلی ناشی از قارچ تَرَفَّک
۸۱۱	۹- التهاب و قرمزی پوست نوع سبورئیک شیرخواران
۸۱۲	۱۰- اگزمای شیرخواران (التهاب و قرمزی پوست نوع انوپیک شیرخواران)
۸۱۴	۱۱- زخم گوشۀ لب‌ها
۸۱۵	۱۲- قرمزی و ورم لب‌ها در کودکان سنین مدرسه
۸۱۶	۱۴- برجستگی‌های کوچک زگیلی پوست (مُولُوسکُوم) و زگیل
۸۱۹	

۸۲۱
۸۲۲
۸۲۴

۱۵- زگیل های پوست، دست و کف پا
۱۶- ریزش مو در نوزادان، شیرخواران و کودکان
۱۷- همانژیوم در شیرخواران

فصل بیست و پنجم حساسیت یا آлерژی در کودکان

۸۲۸
۸۳۰
۸۳۲
۸۳۲
۸۳۳
۸۳۵
۸۳۶
۸۳۹
۸۴۰

حساسیت یا آлерژی بینی
بیماری آسم کودکان
روش به کار بردن اسپری در کودکان
حساسیت یا آлерژی پوست کودکان
۲- کهیبر به شکل دانه های برجسته (کهیبر پاپولی)
گزش حشرات
حشره شپش (چگونگی آلودگی، گزش و درمان)
گزش حشرات نسبتاً خطرناک
بعد از نیش زدن حشرات خطرناک، چه اقداماتی باید انجام دهید؟

فصل بیست و ششم مسائل و مشکلات استخوان ها و ناهنجاری های استخوان بندی

۸۴۴
۸۴۵
۸۴۷
۸۴۸

تغییر شکل پا و انگشتان پا
پای چمامی یا چنبri
کف پای صاف
انتخاب کفش برای کودکان

فهرست منابع

۸۵۰

:References

فهرست الفبایی

۸۵۱

فهرست الفبایی (نمایه)